

Fiscalia Provincial
de Barcelona
10 JUNI 2020
Registre d'entrada:
Hora:

A LA FISCALIA PROVINCIAL DE BARCELONA
SECCIÓ DE DELICTES CONTRA EL MEDI AMBIENT I URBANISME

En Carles Lumeras Medrano amb DNI núm. 37635919F, en nom i representació de l'associació **COORDINADORA PER A LA SALVAGUARDA DEL MONTSENY** (CSM), amb NIF núm. G58516410, i amb domicili a efectes de notificacions al Carrer Santa Fe, 52, 3r, Sant Celoni (08470), i adreça electrònica carlesl@salvaquardamontseny.cat;

En Francesc Espinal Trias, amb DNI núm. 37288220E, en nom i representació de l'associació **LLIGA PER A LA DEFENSA DEL PATRIMONI NATURAL** (DEPANA), amb NIF núm. G58459280, i amb domicili a efectes de notificacions al Carrer Sant Salvador, núm. 97, baixos, Barcelona (08024), i adreça electrònica info@depana.org; i

Na Cristina Sánchez Alonso, amb DNI 46652004T, en nom i representació de **SEO/BirdLife**, amb NIF núm. G28795961, i amb domicili a efectes de notificacions a Carrer Múrcia 2-8, local 13 baixos, Barcelona (08026), i adreça electrònica catalunya@seo.org.

En Josep Hurtado Cobles, amb DNI núm. 33937933F, en nom i representació d'**ECOLOGISTES EN ACCIÓ DE CATALUNYA**, amb NIF núm. G62110325; i domicili a efectes de notificacions a Avinguda Diagonal, 442, 3-2, Barcelona (08037), i adreça electrònica: juridic@ecologistesenaccio.cat; i

Presentem **DENÚNCIA** per les intervencions realitzades a iniciativa de l'Agència Catalana de l'Aigua a la llera del riu Tordera, en el tram comprés entre Sant Esteve de Palautordera i La Batllòria, sobre la base dels següents:

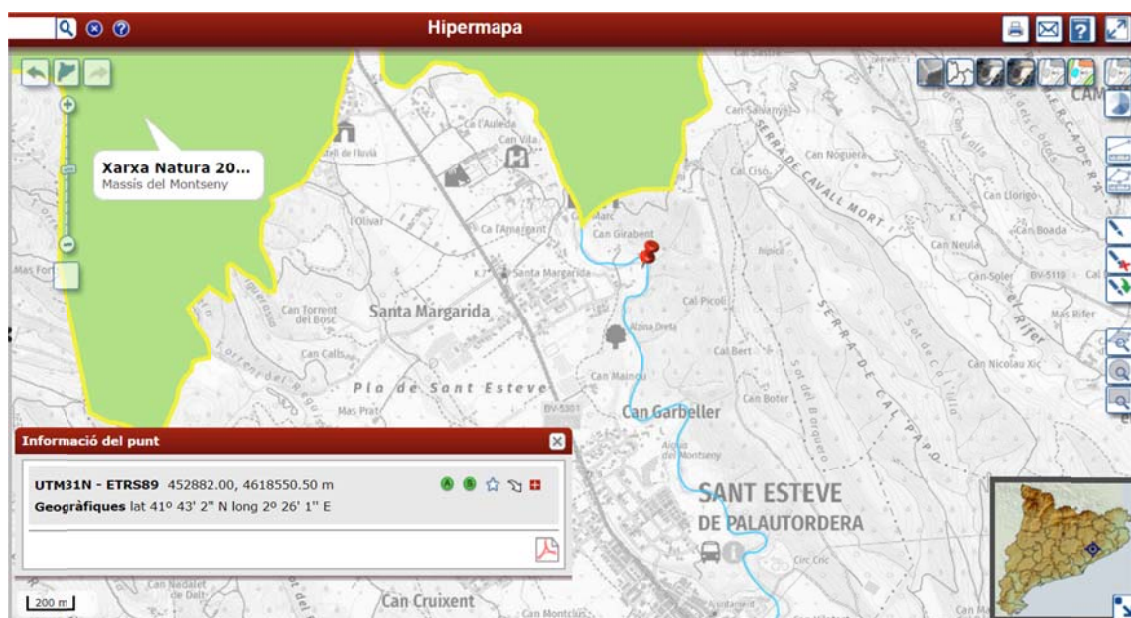
FETS

PRIMER.- En el decurs del mes de maig de 2020, s'han produït una sèrie d'intervencions promogudes per l'Agència Catalana de l'Aigua en diferents punts del curs mig del riu Tordera, entre les quals hi ha vuit actuacions que ens han sigut comunicades per diverses persones veïnes de la zona pel seu impacte ambiental, i que posteriorment hem pogut verificar.

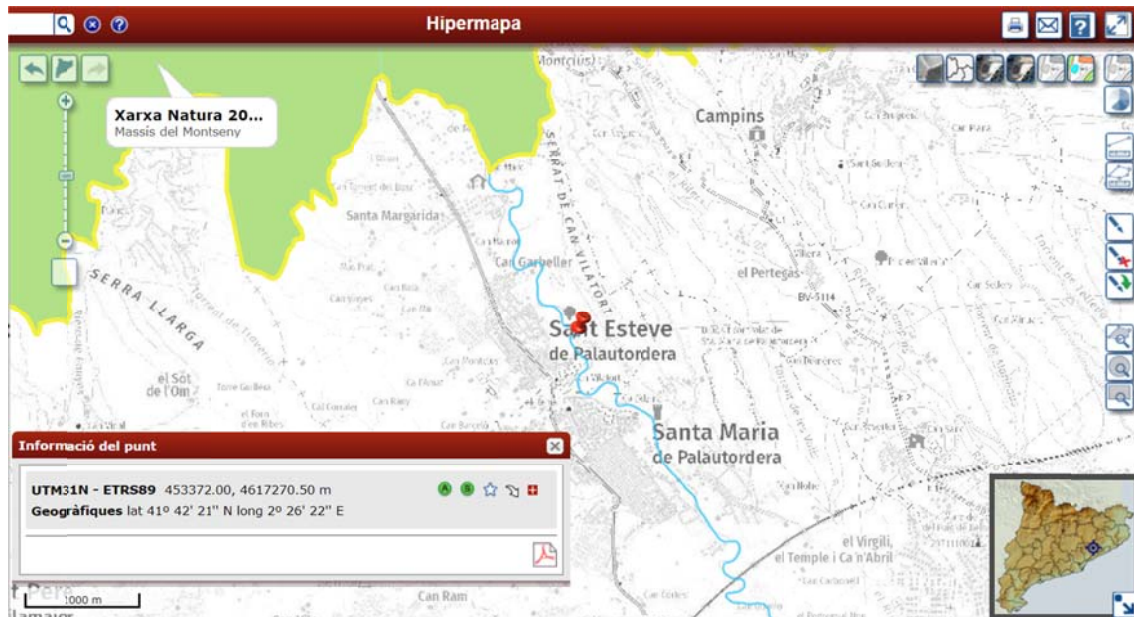
Les zones afectades es troben dins els municipis de Sant Esteve de Palautordera, Santa Maria de Palautordera, Sant Celoni i Gualba. Adjuntem informe elaborat per l'equip de tècnics i ambientòlegs de la Coordinadora per la Salvaguarda del Montseny, on es descriuen en detall les ubicacions i es faciliten fotografies del resultat de les actuacions (*document 1*).

A continuació indiquem les ubicacions sobre el mapa:

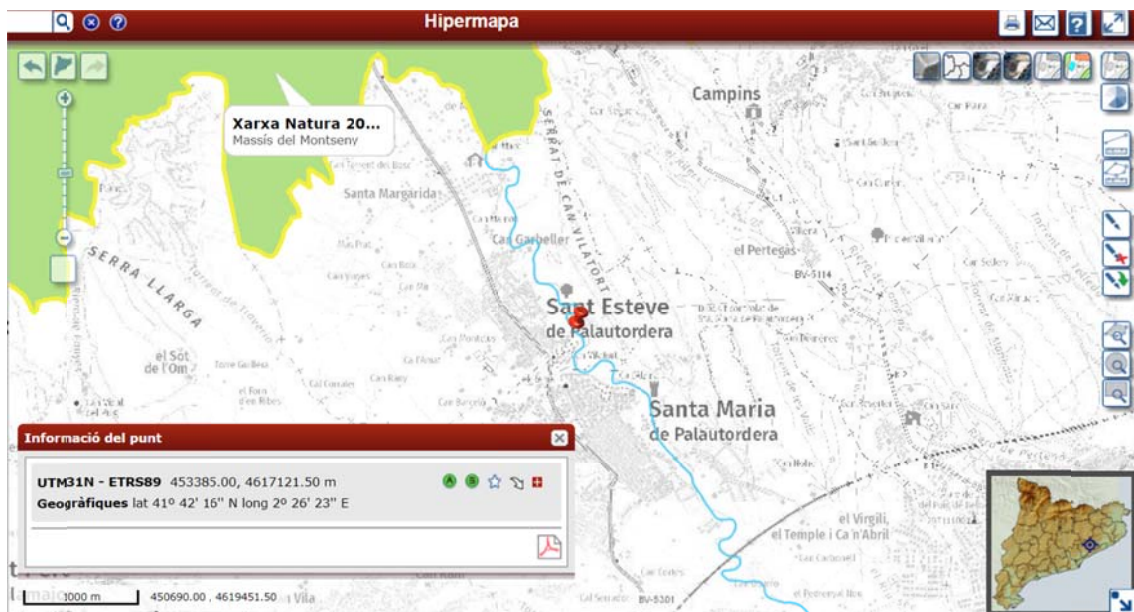
Punt 1. Prop de la passera de Can Jan de les Penyes (Sant Esteve de Palautordera)

Punt 2. Prop del Molí de Can Moix (Sant Esteve de Palautordera)

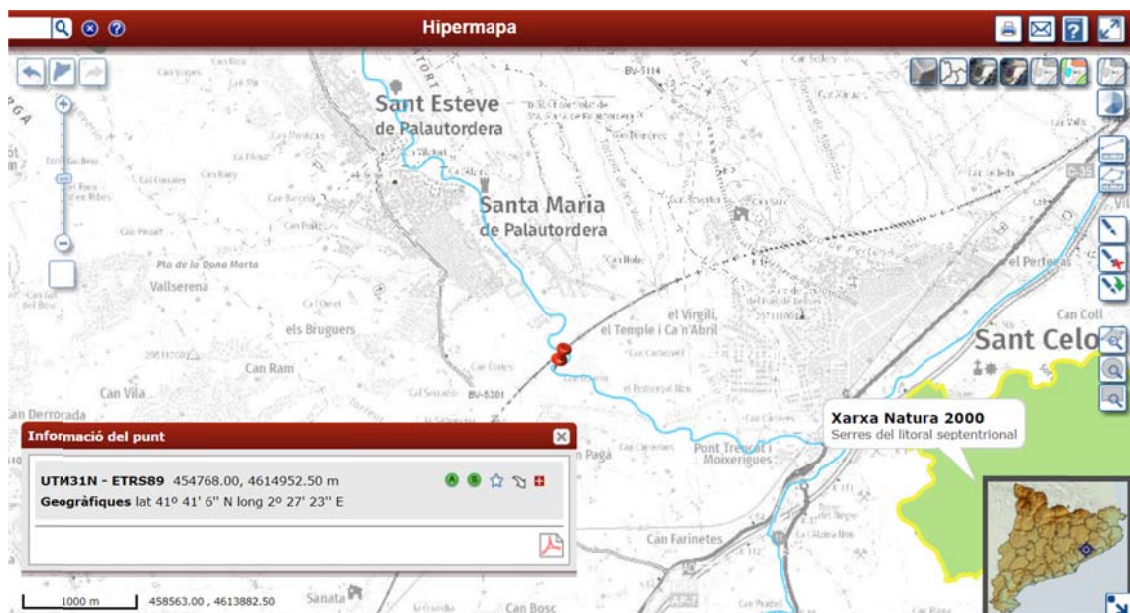

Punt 3. Prop de la confluència amb la riera de Vallmanya (Sant Esteve de Palautordera)

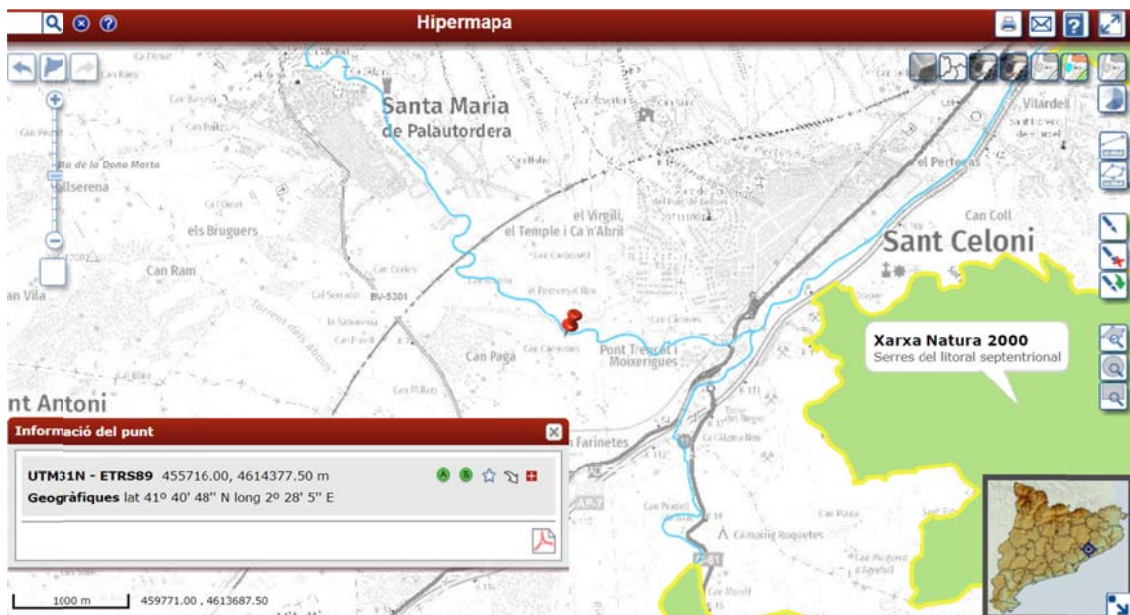

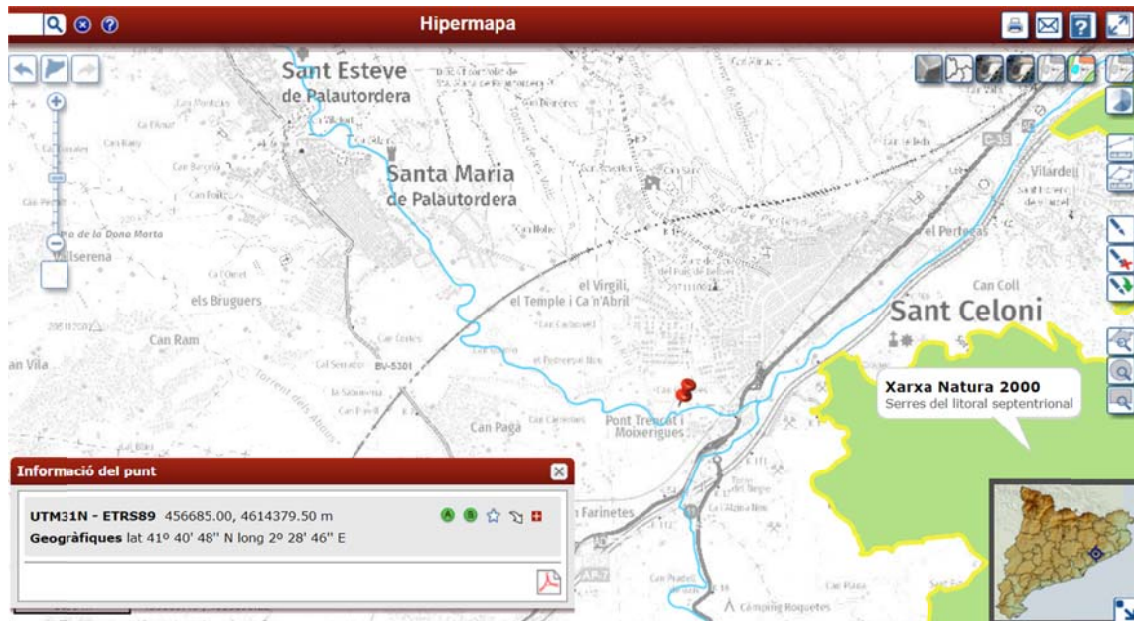
Punt 4. Prop de l'antiga fàbrica de Can Guarro i EDAR (Santa Maria de Palautordera)

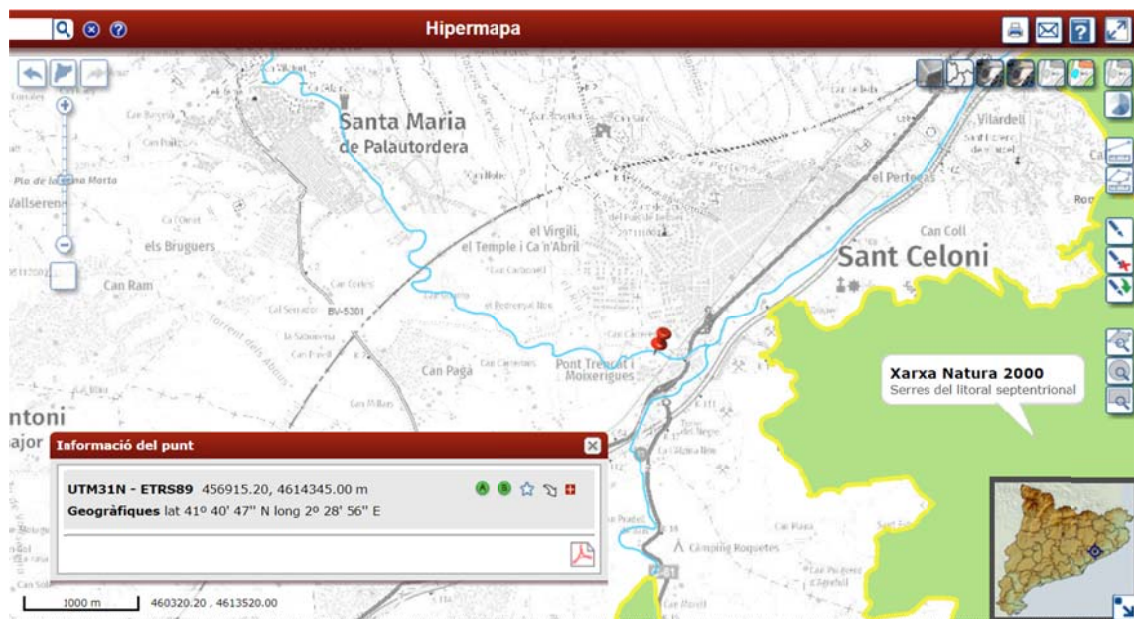
Punt 5. Prop del molí del Pedrenyal (Santa Maria de Palautordera)

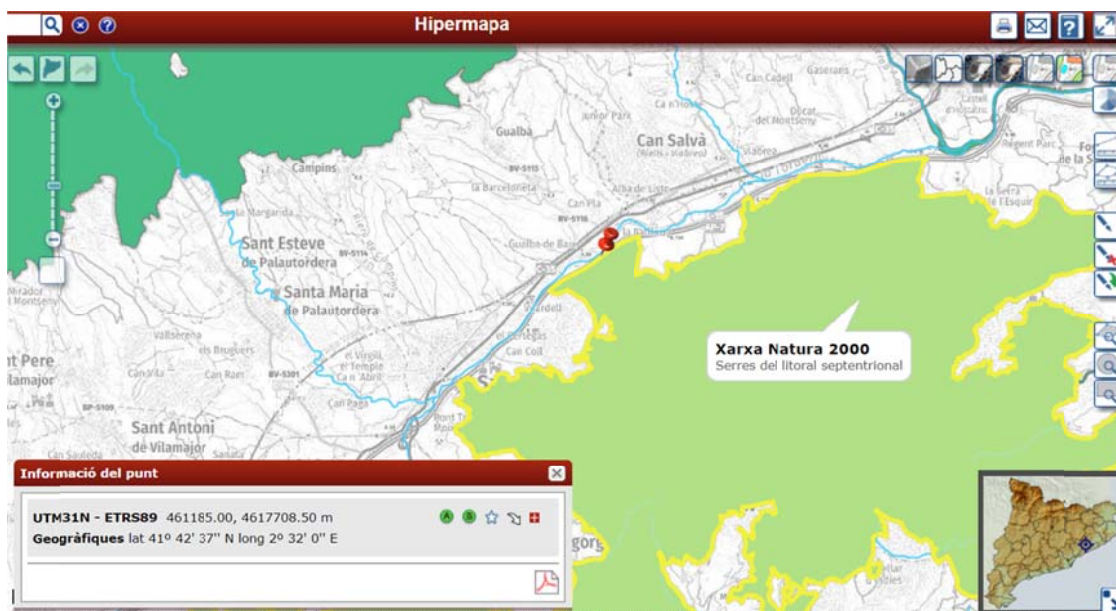
Punt 6. Prop de Can Tresserres (Santa Maria de Palautordera)

Punt 7. Prop del sot de les Granotes (Sant Celoni)

Punt 8. Passera de Gualba (Gualba)

Totes les intervencions que es denuncien en el present escrit s'han dut a terme amb maquinària pesant i han consistit en l'eliminació de la vegetació del sotabosc present, l'extracció de tots els exemplars de fusta morta –en alguns casos arbres vius entre els quals exemplars de verns (*Alnus glutinosa*) i d'altres arbres associats-, així com de l'eliminació de l'estrat arbustiu propi de les comunitats ripàries. Les intervencions han comportat, en definitiva, la desaparició dels hàbitats d'interès comunitari que alberguen una gran diversitat d'espècies, moltes protegides, transformant la Tordera en un ecosistema homogeni.

Com es pot apreciar en el recull de fotografies de l'informe adjuntat, la introducció de maquinària pesant ha produït una compactació del sòl en els trams de la llera intervinguts, així com l'afectació al mateix llit del riu en haver-se utilitzat aquest com a camí de treball per part de les retroexcavadores. Tanmateix, en alguns trams directament s'ha modificat la llera i el curs fluvial del riu. L'impacte de la maquinària sobre el llit del riu inclou la pèrdua d'alevins de **barb de muntanya** (*Barbus meridionalis*), espècie inclosa a l'Annex II de la Directiva d'Hàbitats i de la Llei 42/2007, així com de tota mena de rèptils i d'amfibis que es troben habitualment en aquestes zones.

A més, aquestes actuacions han comportat l'eliminació de refugis i de zones de reproducció de diferents vertebrats que habiten en aquests àmbits, i s'han produït en plena època de reproducció de moltes espècies, entre les quals destaquem: el blauet (*Alcedo atthis*), la tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*), la tortuga d'estany (*Emys orbicularis*), i la llúdriga (*Lutra lutra*).

- El **blauet** (*Alcedo atthis*), és una espècie inclosa en la Directiva d'Aus (Annex I: Espècie d'interès comunitari objecte de mesures especials quant a la conservació dels seus hàbitats), en la Llei 42/2007 (Annex IV: Espècie objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat), en el Reial Decret 439/1990 (Annex II: Espècie d'interès especial); en el Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals (Espècie protegida de la fauna salvatge autòctona, categoria C) i en el Decret 148/1992 (Annex I: Espècie sensible).
- La **tortuga de rierol** (*Mauremys leprosa*) es troba inclosa en la Directiva d'Hàbitats (Annex II: Espècie d'interès comunitari per a la qual és necessari designar zones especials de conservació; i Annex IV: Espècies d'interès comunitari que requereixen d'una protecció estricta), en la Llei 42/2007 (Annex II i Annex V: Espècie objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat), i en l'annex del Decret legislatiu 2/2008 (Espècie protegida de la fauna salvatge autòctona, categoria C).
- La **tortuga d'estany** (*Emys orbicularis*) es troba inclosa en la Directiva d'Hàbitats (Annexos II i IV), en la Llei 42/2007 (Annexos II i V), i en l'annex del Decret legislatiu 2/2008 (Espècie protegida de la fauna salvatge autòctona, categoria B). És una espècie considerada quasi amenaçada per la UICN i en perill d'extinció a Catalunya en el Catàleg de fauna amenaçada (la seva supervivència a curt termini és poc probable). Actualment s'està elaborant el Pla de Recuperació de la Tortuga d'estany, i ha sigut objecte del ProjecteLIFE EmysTer. Cal dir

que a Catalunya, el nombre d'exemplars que viuen en condicions naturals no supera en gaire els 800 exemplars, i es troben majoritàriament a les conques del Ter, l'Ebre i la Tordera -amb presència escassa en els cursos mitjà i baix-.

- La **llúdriga** (*Lutra lutra*) es troba inclosa en els Annexos II i IV de la Directiva d'Hàbitats i en la Llei 42/2007 (Annexos II i V), així com a l'annex del Decret legislatiu 2/2008 (Espècie protegida de la fauna salvatge autòctona, categoria A), i en el Decret 148/1992 (Annex II: Espècie molt sensible). La llúdriga també compta amb el Pla de conservació de la llúdriga de l'any 2002 (Ordre MAB/138/2002, de 22 de març), que llavors no va contemplar com a hàbitat el riu Tordera. No obstant, aquests darrers anys s'ha constatat que la llúdriga també es troba àmpliament distribuïda a les conques del Besòs i la Tordera.

Aquesta i d'altres espècies depenen d'una estructura òptima del riu i són sensibles tant a la desestructuració del bosc de ribera efectuada com al moviment de terres, aplanament dels terrenys, destrucció de refugis i molèsties derivades de l'entrada amb maquinària pesant. D'aquesta manera, l'alteració suposa tant la pèrdua directa d'hàbitat d'interès comunitari com de totes les seves funcions ecològiques. La desestructuració, rompuda i simplificació dels hàbitats de ribera comporten una pèrdua ambiental considerable, a més d'un augment del risc d'erosió i inundació. Per tant, aquestes intervencions, realitzades sense la corresponent avaluació ambiental, resulten intolerables i contràries a l'ordenament jurídic. Cal insistir en què les actuacions han estat efectuades en plena època de nidificació de fauna, amb els impactes associats sobre la viabilitat de les poblacions associades a aquesta part del riu.

D'altra banda, totes aquestes intervencions s'han dut a terme en trams del riu Tordera no inclosos en els diferents instruments de protecció d'espais naturals, però que tant per la seva importància com a hàbitats d'interès comunitari, com per la situació entre els espais Xarxa Natura 2000/PEIN (Massís del Montseny i Serres del litoral septentrional/Serres del Montnegre-el Corredor), suposen zones clau que han de ser vistes i tractades de manera integral -sobre tot tenint en compte que altres trams del riu sí es troben incloses en espais protegits-, i

no com a fragments independents en els quals s'hi pot fer qualsevol cosa. De fet, com es pot apreciar a l'últim mapa, concretament l'actuació denunciada a la passera de Gualba es troba molt propera a les Serres del Montnegre-el Corredor, per la qual cosa l'afectació a l'espai natural protegit pot resultar més evident.

A més, cal tenir en compte que el tram del riu comprès entre Santa Margarida fins el polígon industrial nord-est, i als trams finals de les rieres de Vallmanya i Vallgorguina fins a la confluència amb la Tordera (TMs Sant Esteve de Palautordera, Sant Celoni i Santa Maria de Palautordera), es troba inclòs dins els Mapes de Perillositat i Risc corresponent al segon cicle de la planificació de la gestió dels riscos d'inundació del Districte de la conca fluvial de Catalunya (codi del tram amb risc d'inundació ES100050_10). Per tant, la incidència de qualsevol actuació sobre aquestes zones amb risc d'inundació pot ser encara més greu.

D'entre les diferents provisions normatives que obliguen a les administracions competents a prendre mesures efectives per protegir els diferents hàbitats i espècies –en especial les espècies protegides esmentades-, cal tenir en compte especialment l'article 46.3 de la Llei 42/2007, segons el qual *“els òrgans competents, en el marc dels procediments previstos en la legislació d'avaluació ambiental, hauran d'adoptar les mesures necessàries per evitar el deteriorament, la contaminació i la fragmentació dels hàbitats i les pertorbacions que afectin a les espècies fora de Xarxa Natura 2000, en la mesura en què aquests fenòmens tinguin un efecte significatiu sobre l'estat de conservació dels esmentats hàbitats i espècies”*.

Entenem que l'ACA, amb les diferents intervencions denunciades, enteses tant individualment com en el seu conjunt, no només no ha actuat per evitar el deteriorament i la fragmentació dels hàbitats i les pertorbacions a les espècies protegides, sinó que directament ha provocat els danys sobre els mateixos. Això resulta especialment greu tenint en compte que l'ACA ha de tenir com a finalitat, en tot moment, l'assoliment del bon estat de les masses d'aigua sobre les que té competències.

A més, tal com s'exposarà a continuació, aquestes actuacions no es troben emparades per cap acte o disposició administrativa ni han sigut degudament avaluades. Entenem, doncs, que l'ACA hauria actuat arbitràriament, vulnerant tant la normativa sectorial com també principis constitucionals bàsics que han de ser respectats per l'administració pública en tot moment per garantir una actuació objectiva, motivada, transparent i democràtica.

SEGON.- Les actuacions exposades en el punt anterior no compten amb cap projecte, habilitació normativa o resolució administrativa que en serveixin de base o en donin publicitat. L'ACA no hauria, ni tan sols, comunicat formalment aquests treballs als responsables municipals de les diferents localitats afectades. En aquest sentit, doncs, les esmentades intervencions tampoc haurien comptat amb la deguda avaluació ambiental sobre els impactes en els hàbitats i les espècies afectades.

A priori, sembla que l'ACA estaria emparant la seva actuació en una hipotètica situació d'emergència creada pel temporal Glòria el passat mes de gener. Cal dir, però, que en cap moment es va declarar l'àrea com a zona catastròfica (zona afectada greument per una emergència de protecció civil, d'acord amb la Llei 17/2015, de 9 de juliol, del Sistema Nacional de Protecció Civil).

Així, veiem com en un comunicat de premsa de 28 de febrer de 2020, s'anuncià que l'ACA destinaria més de 50 milions d'euros en la restauració de rius i reparació d'infraestructures del cicle de l'aigua afectades pel temporal Glòria¹. En relació amb la Tordera, a banda de les actuacions de reparació de la dessalinitzadora, es disposa que es preveuen unes 130 actuacions en les conques del Besòs i la Tordera, i s'indica "algunes ja iniciades", amb una inversió propera als 5 milions d'euros.

No obstant, l'única resolució publicada que preveu actuacions sobre el riu Tordera és la Resolució TES/1053/2020, de 15 de maig, per la qual es fa públic l'acord del Consell d'Administració de l'Agència Catalana de l'Aigua, per la qual s'aproven el Programa de manteniment i conservació de lleres públiques 2020-

---

¹ Enllaç: <<http://aca.gencat.cat/ca/inici/nota-premsa/index.html?id=383539>>.

2021 (DOGC núm. 8137, de 20 de maig de 2020). En aquesta resolució no s'estableix cap intervenció sobre els trams exposats en el punt anterior.

També veiem com en data 11 de març de 2020 es va adjudicar a l'empresa OBRAS Y PAVIMENTOS, SA, amb un import de 1.815.000 euros, contracte per reparar els danys causats i retirada dels materials acumulats a les infraestructures hidràuliques i lleres de la demarcació Tordera-Besós durant el temporal Glòria a la zona de la comarca del Maresme (resolució expedient núm. CTN2000268). Actuacions, per tant, independents de les que denunciem en el present escrit.

Segons la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, l'Administració ha de donar compte a la ciutadania de la seva activitat i de la gestió dels recursos públics que s'han posat al seu abast. D'acord amb l'article 8 d'aquesta llei, l'Administració pública ha de fer pública la informació relativa a, entre d'altres: c) les decisions i les actuacions amb una rellevància jurídica especial; e) els procediments administratius relacionats amb l'exercici de les seves competències; i m) qualsevol matèria d'interès públic.

Es pot comprovar, doncs, com no s'ha aprovat cap resolució, o no s'ha donat publicitat de la mateixa, que prevegi la realització de les intervencions sobre el curs mig de la Tordera. Això resulta especialment greu tenint en compte que dites actuacions haurien d'haver sigut objecte d'avaluació ambiental, sobre la base dels fets descrits al primer punt (afectació a hàbitats d'interès comunitari que alberguen espècies protegides i que es troben entre dos espais protegits inclosos en Xarxa Natura 2000).

S'ha de tenir en compte que, en virtut de l'Annex II de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, on es recullen els projectes sotmesos a l'avaluació ambiental simplificada regulada al títol II, capítol II, secció 2a, es contemplen expressament els projectes que no estant inclosos en l'Annex I ni en l'Annex II puguin afectar directa o indirectament els espais inclosos en Xarxa Natura 2000. Tenint en compte que les intervencions afecten negativament, no

només els hàbitats d'interès comunitari on s'han realitzat, que, a més alberguen, entre d'altres, espècies protegides com el blauet, la llúdriga, la tortuga de rierol i la tortuga d'estany, sinó també a indirectament als espais Xarxa Natura 2000 (Massís del Montseny i Serres de Montnegre-el Corredor) i a les espècies que hi habiten, s'hauria d'haver dut a terme la tramitació de la corresponent avaluació ambiental. Aquesta disposició enllaça amb allò establert a l'article 46.3 de la Llei 42/2007, citat en el punt anterior.

Igualment, seria objecte d'avaluació ambiental estratègica ordinària, en virtut de l'article 6.1 a) i b) de la Llei 21/2013, el pla o programa que hagués elaborat l'administració pública corresponent i que habilités les actuacions que es denunciïn en aquest escrit. Desconeixem, però, l'existència d'un pla o programa aplicable al cas.

FONAMENT DE DRET

ÚNIC.- POSSIBLE DELICTE CONTRA ELS RECURSOS NATURALS I EL MEDI AMBIENT

Tenint en compte que les actuacions sobre el riu Tordera descrites s'haurien realitzat sense que s'hagin avaluat els seus impactes, i en tant que poden afectar greument hàbitats catalogats d'interès comunitari que alberguen espècies de flora i fauna singulars, entre les quals diferents espècies protegides, entenem que els fets descrits podrien ser constitutius de delictes contra el medi ambient, concretament del tipus establert a l'article 334 del Codi Penal, relatiu a la protecció de la fauna.

Segons l'article 334 del Codi Penal:

1. Serà castigat amb la pena de presó de sis mesos a dos anys o multa de vuit a vint-i-quatre mesos i, en tot cas, inhabilitació especial per a la seva professió o ofici i inhabilitació especial per a l'exercici del dret a caçar o pescar per temps de dos a quatre anys qui, contravenint les lleis o altres disposicions de caràcter general: (...)

c) realitzi activitats que impedeixin o dificultin la seva reproducció o migració.

La mateixa pena s'imposarà a qui, contravenint les lleis o disposicions de caràcter general, destrueixi o alteri greument el seu hàbitat.

2. La pena s'imposarà en la seva meitat superior si es tracta d'espècies o subespècies catalogades en perill d'extinció.
3. Si els fets s'haguessin comès per imprudència greu, s'imposarà una pena de presó de tres mesos a un any o multa de quatre a vuit mesos i, en tot cas, inhabilitació especial per a professió o ofici i inhabilitació especial per a l'exercici del dret a caçar o pescar per temps de tres mesos a dos anys.

Per tot l'exposat,

SOL·LICITEM que es tingui per presentat aquest escrit i es procedeixi a la seva urgent tramitació, tot realitzant les diligències pertinents i, en concret, les següents actuacions:

- 1- Que s'obrin diligències d'investigació amb la finalitat d'esbrinar i corroborar els fets exposats en el present escrit, per si poguessin ser constitutius de delictes.
- 2- S'aixequi acta per donar testimoniatge dels fets esmentats i investigats.
- 3- S'adoptin les mesures necessàries per la restauració de l'equilibri ecològic pertorbat, així com qualsevol altra mesura necessària per a la protecció de l'espai natural afectat per les actuacions descrites.

S'adjunta a la present denúncia la següent documentació:

- Document núm. 1: Informe sobre les actuacions de l'ACA al curs mig de la Tordera, de 28 de maig de 2020, elaborat per l'equip de tècnics i ambientòlegs de la Coordinadora per la Salvaguarda del Montseny.

Sant Celoni, 10 de juny de 2020.

Signat,

Carles Lumeras Medrano

President de la Coordinadora per a
la Salvaguarda del Montseny

Cristina Sánchez Alonso

Delegada de SEO/BirdLife a
Catalunya

Francesc Espinal Trias

Secretari de la Lliga per a la
Defensa del Patrimoni Natural

Josep Hurtado Cobles

Ecologistes en Acció de Catalunya